

Eläinlääkäripalvelutyöryhmä, 10.kokous

Aihe: Eläinten terveydenhuolto, lakiluonnoksen käsittelyä
(Viranomaiset, eläinlääkintähuollon suunnittelu, yksityisen eläinlääkintähuollon valvonta)

Aika: 26.4.2021 klo 13-16

Paikka: Teams

Osanottajat: Taina Aaltonen, Kajsa Hakulin, Johanna Wallius (MMM)
Jenni Aaltonen, KT
Terhi Laaksonen, Tiina-Mari Aro, Ruokavirasto
Katri Kiviniemi, Elias Dahlsten, SELL
Sanna Hellström, SEY
Janne Lunden, Mari Heinonen, HY
Kaisa Mäntynen, Kuntaliitto
Pirkko Pirinen, AVI
Mia Salonen, KKV
Leena Suojala, MTK/SLC
Anne-Marie Välikangas, VM

1. Kokouksen aloittaminen

2. Eläinten terveydenhuolto

-esitys (Kajsa Hakulin)

Kysymykset työryhmälle:

-säilytetäänkö nykyinen velvoite kunnalle järjestää eläimille terveydenhuoltopalveluja vai onko sitä tarpeen rajata?

-voidaanko nykyinen valtakunnallista terveydenhuolto-ohjelmaa koskeva 12 § poistaa ja siirtää tarvittavilta osin eläinten lääkitsemisestä annettuun lakiin, jos kunnan velvoitteesta terveydenhuoltopalvelujen järjestämisessä säädetään muualla yleisesti?

Leena Suojala, MTK/SLC: Toiminnallisen ja tuotannollisen terveydenhuollon rajanveto vaikeaa. Terveydenhuoltopalvelujen turvaamiseksi on säilytettävä maininta, että kuuluu peruseläinlääkäripalveluihin. Nykyinen 12 § voidaan siirtää lääkitsemislainsäädäntöön.

Sanna Hellström SEY: Terveydenhuoltopalveluiden saatavuus oli nykyisen lain tärkeä tavoite. Edelleen on tärkeää turvata terveydenhuollon palveluiden saatavuus. Nykyinen 12 § voidaan kuitenkin ottaa pois. Muistaa, että 12 §:ään alun perin sisällytetty velvoite kunnille poistettiin oikeudellisen syyn takia, ei sen takia, että velvoitetta olisi vastustettu. Terveydenhuoltopalvelujen rajaaminen tarjonnan perusteella voi olla hankalaa. Vaikeaa perustella, että markkinatilanne nostaisi hintoja.

Katri Kiviniemi, SELL: Kunnan velvoite säilytettävä. Nykyinen terveydenhuolto ei täysin vapaaehtoista, siksikin palveluita tulee turvata. Nykyisen 12 §:n sisältöä ei pitäisi poistaa, mutta pitäisi muotoilla uudelleen ottaen huomioon vapaaehtoisuus. Ei pitäisi olla tulkinnanvaraista, mitä terveydenhuoltopalveluita kunnan on järjestettävä. On kuitenkin hyvä, jos järjestämisvelvoite koskee kaikkia eläinlajeja. Jos järjestämisvelvoite sidotaan siihen, onko tarjolla myös yksityisiä palveluita, miten yksityinen tarjonta määritellään, voi olla käytännössä vaikeaa?

Mari Heinonen, HY: Velvoite on hyvä säilyttää. Velvoite sisältää nykyisin käytännössä myös sairaanhoitoa, koska terveydenhuoltokäyntien yhteydessä hoidetaan myös sairaita eläimiä.

Mia Salonen, KKV: Viittaan tältä osin jo aiemmin esittämäni lähtökohtaan, jonka mukaan kunnille lakisääteiseksi tehtäväksi tulisi säätää vain yleisen edun kannalta välttämättömät palvelut. Eläinten terveydenhuoltoon tuotantoeläinpuolella voi osaltaan liittyä esimerkiksi kansanterveyden turvaamiseen liittyviä näkökohtia, jotka voivat edellyttää kuntien velvollisuutta vastata joistakin tehtävistä. Eläintenterveydenhuolto siltä osin, kuin sillä pyritään eläintenpitoyksikön taloudellisen tuloksen parantamiseen, ei kuitenkaan varsinaisesti liity tällaisiin yleisen edun tavoitteisiin. On silti mahdollista, että eri tavoitteita toteuttavien terveydenhuoltopalvelujen erottaminen toisistaan saattaa olla vaikeaa käytännössä. Jos terveydenhuoltopalveluja tarjotaan kilpailutilanteessa markkinoilla, tulisi ne lähtökohtaisesti hinnoitella markkinaperusteisesti. Tuotantoeläinten terveydenhuoltoa ei kuitenkaan välttämättä voida suoraan rinnastaa pieneläinten vastaaviin palveluihin, vaan asia vaatisi tarkempaa pohdintaa.

Tiina-Mari Aro, Ruokavirasto: Kunnan velvoite järjestää terveydenhuoltopalveluita tulee edelleen sisällyttää eläinlääkintähuoltolakiin, mutta nykyinen 12 § voidaan kuitenkin siirtää eläinten lääkitsemislakiin.

Johanna Wallius, MMM: Nykyisen 12 §:n velvoite poistettiin valiokuntakäsittelyssä. Ymmärtää, että oikeudellisesti voidaan katsoa ongelmalliseksi kytkeä yksityisen tahon ylläpitämä vapaaehtoinen ohjelma kunnan järjestämisvelvoitteeseen. Epäselvää, miksi 12 § kuitenkin jätettiin lakiin. Saattaa liittyä siihen, että valiokunta samassa mietinnössä edellytti hallituksen ryhtymään toimenpiteisiin lääkkeenluovutusta koskevien helpotusten valmisteluun siltä osin kuin kyse terveydenhuolto-ohjelmaan liittyneistä tiloista.

Kaisa Mäntynen, Kuntaliitto: Terveystenhuolto on tärkeää. Voi olla vähän erikoista sitoa se kaupalliseen ohjelmaan. Pitäisikö jotenkin tarkentaa suhteessa yksityiseen tarjontaan, eli kunnan velvoite olisi vähäisempi, jos on tarjolla yksityisiä palveluita?

Pj: terveydenhuolto on tärkeää myös eläinten hyvinvoinnin ja elintarviketurvallisuuden kannalta, siten on tärkeää varmistaa saatavuus ja kohtuullinen hinta.

Näyttää siltä, että velvoite on säilytettävä ja että nykyinen 12 § voidaan siirtää lääkitsemislain puolelle. Terveystenhuoltopalvelujen rajaaminen on haasteellista, mutta pitää miettiä vaikutuksia kilpailuneutraliteettiin.

3. Lakiluonnoksen käsittelyä

1. luku *Yleiset säännökset*

Ehdotetaan poistettavaksi elintarvikevalvonta lain tarkoituksesta ja soveltamisalasta. Elintarvikelain rooli eläinlääkintähuoltolaissa ollut vähäinen. Myös maatalouden tukien toimeenpanoon liittyvä laki ehdotetaan poistettavaksi.

Yliopistoa koskevaa muotoilua yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajana tullaan mahdollisesti tarkistamaan, jos yliopistolle esitetään roolia julkisten eläinlääkäripalvelujen tuottajana tietyillä alueilla.

2. luku *Viranomaiset sekä eläinlääkintähuollon ohjaus ja suunnittelu*

Pykälä on yhdistetty ja sisältöä yhtenäistetty muiden lakien kanssa.

Aluehallintovirastoja koskevasta pykälä ehdotetaan poistettavaksi maataloustukia koskeva säännös, koska se ei liity kokonaisuuteen ja kunnaneläinlääkärillä ei enää roolia täydentävien ehtojen valvonnassa. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevat säännökset siirtyvät eläinten hyvinvointia koskevaan lakiin.

Ehdotetaan otettavaksi käyttöön ”järjestäjä” termi. Jos julkinen eläinlääkintähuolto siirtyy esimerkiksi hyvinvointialueille, ei tarvitse muuttaa jokaista pykälää.

Suunnitteluelvoitteesta ehdotetaan poistettavaksi valvontasuunnitelmia koskevat velvoitteet Ruokaviraston ja aluehallintoviraston osalta. Nämä velvoitteet on jo siirretty substanssilakeihin.

Järjestäjän velvoite valvontasuunnitelmaan säilyisi, koska siitä ei säädetä substanssilaissa.

Suunnitelmien säännöllisestä tarkistusveloitteesta on jo luovuttu muissa laeissa, ehdotetaan poistettavaksi myös tästä laista. Tarkoituksena on, että suunnitelmat päivitetään tarvittaessa.

Kunnaneläinlääkärien kelpoisuusvaatimuksista ehdotetaan jatkossa säädettäväksi eläinlääkärien ammatinharjoittamislain nojalla.

Ehdotetaan lisättäväksi praktikkokunnaneläinlääkärien virkatehtäviin vähäinen määrä valvontatehtäviä. Nykyisin asiasta on maininta virkaehtosopimuksissa (Lääkärisopimus), mutta voisi olla hyvä sisällyttää maininta myös lakiin.

Keskustelu

Sanna Hellström SEY: Asiaista ei keskusteltu aikaisemmin, tulevat nyt vasta lakiluonnoksen yhteydessä. Yhteys elintarviketurvallisuuteen on oleellinen, poistuuko linkki, jos maininta elintarvikevalvonnasta poistetaan tästä laista? Kunnaneläinlääkärien kelpoisuusvaatimuksissa tulee huolehtia jatkossakin siitä, että niihin sisältyy elintarvikevalvontaa koskeva osaaminen, vaikka lakipohja muuttuu. Lain fokuksen tulee olla tekemisessä, ei suunnitelmissa.

Janne Lunden, HY: Elintarvikevalvonnan mainitseminen on ollut tärkeää, pitää vielä pohtia, onko järkevää poistaa. Hyvä, että yliopistolle kaavaillaan roolia julkisten eläinlääkäripalvelujen tuottajana. Onko ajatusta, millä varmistetaan HY:n toiminta jatkossa? Voisiko praktikkokunnaneläinlääkäriin valvontaan osallistumista koskevaa säännöstä kirjata vielä terävämmiin?

Pj: Yliopistolle ollaan kirjaamassa roolia julkisissa eläinlääkäripalveluissa, tekstiin palataan tulevissa kokouksissa.

Pirkko Pirinen, AVI: kannattaa kunnaneläinlääkäriin valvontavelvoitteen kirjaamista terävämmin.

Katri Kiviniemi, SELL: Vierastaa elintarvikevalvonnan poistamista eläinlääkintähuoltolaista. Onko tarvetta säilyttää säännös kunnaneläinlääkärien keskinäisestä työnjaosta, tämän luulisi kuuluvan työnantajalle? Kirjaus kunnaneläinlääkäriin valvontaan osallistumisesta on kannatettava.

Terhi Laaksonen, Ruokavirasto: Elintarvikevalvonnalla ja eläinlääkintähuollolla on kiinteä yhteys, pitäisi olla samassa organisaatiossa. Ei kuitenkaan ole tarvetta säilyttää maininta elintarvikevalvonnasta eläinlääkintähuoltolaissa, koska maininta ei käytännössä tuo mitään lisäarvoa asiaan. Vastaavat asiat sisältyvät jo elintarvikelakiin. Jos eläinlääkintähuoltolakiin jää vain eläinlääkäripalvelut esimerkiksi siirrettäessä eläinlääkintähuolto hyvinvointialueille, valvontaa koskevat säännökset poistuvat joka tapauksessa. Kunnaneläinlääkärien kelpoisuusvaatimuksissa ei ehkä tarvita viittauksia elintarvikelainsäädäntöön, koska elintarvikevalvontaa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat jo EU-lainsäädännöstä. Nykyinen säännös on aiheuttanut jonkin verran väärinkäsityksiä, kun on ymmärretty, että kunnaneläinlääkäriin kelpoisuusvaatimukset riittävät kaikkien elintarvikevalvontatehtävien hoitamiseen.

Leena Suojala, MTK: Elintarvikevalvonta jollakin tavalla kytkettävä eläinlääkintähuoltoon, jotta ei tule erillisiä ryhmiä.

Kaisa Mäntynen, Kuntaliitto: Kannattaa suunnitelmien säännöllisen tarkistusvelvoitteen poistamista. Kannattaa muutenkin säännösten yksinkertaistamista.

Johanna Wallius, MMM: Kunnaneläinlääkärien keskinäistä työnjakoa koskeva säännös voitaneen poistaa. On vähän keinotekoista pitää elintarvikevalvontaa mukana lain eri kohdissa vain informatiivisessa mielessä. Voidaan ehkä kuitenkin kehittää jokin yksinkertaisempi tapa, esim. lain alkuosaan otettava säännös, jolla saadaan ilmaista se, että elintarviketurvallisuus on olennainen osa kunnaneläinlääkäriin valvontatehtäviä. Elintarvikelakiin tarkoitus lisätä kuntien suorittaman lihantarkastuksen rahoitusta koskeva nimenomainen kohta.

Virkakelpoisuutta koskevat säännökset ajateltu lisättäviksi eläinlääkärien ammatinharjoittamislakiin. Pitää selvittää, onko todella tarpeen, että EU-/ETA-maiden ulkopuolelta tuleville asetettu kuulusteluvaatimus koskee myös elintarvikevalvontaa ottaen huomioon EU lainsäädännön vaatimukset. Voidaan keskustella asiasta elintarvikepuolella.

Puheenjohtaja: Nykyisen lain maininta elintarvikevalvonnasta on ehkä turhan laaja. Voitaisiin kuitenkin ottaa alkulauseeseen viittaus elintarviketurvallisuuteen.

4 luku *Valvontatehtävien järjestäminen*

Valvontatehtävien järjestämistä koskevia säännöksiä ehdotetaan koottaviksi yhteen lukuun, joka voitaisiin kumota, jos päätetään siirtää eläinlääkintähuolto hyvinvointialueille.

Sisältö vastaisi nykyisiä säännöksiä.

Informatiiviset elintarvikevalvontaa koskevat säännökset ehdotetaan poistettaviksi.

5 luku *Yksityinen eläinlääkintähuolto*

Ehdotetaan erotettavaksi valvontaa ja pakkokeinoja koskevat säännökset, koska tulisivat koskemaan myös julkisia eläinlääkäripalveluja.

Säännökset vastaisivat pitkälti nykyisiä säännöksiä. Ehdotetaan pieni muutos toimitiloja koskeviin säännöksiin etäeläinlääkintäpalvelujen huomioon ottamiseksi.

6 luku *Eläinlääkäripalvelujen valvonta*

Ehdotetaan valvontaa ja pakkokeinoja koskevia säännöksiä laajennettaviksi myös julkisiin eläinlääkäripalveluihin.

Kotirauhan piirissä tehtäviä tarkastuksia koskevia säännöksiä vaikea välttää perustuslain puitteissa siten, että tarkastus olisi mahdollinen aina tarpeen vaatiessa (ilman rikosepäilyä). Mahdollisesti voidaan ottaa lakiin säännös, jonka mukaan tarkastus voitaisiin tehdä myös ilman rikosepäilyä tilanteessa, johon liittyy vakava vaara kansanterveydelle tai eläinten terveydelle, harkitaan.

Ehdotetaan lisättäväksi toiminnan keskeyttämistä koskeviin säännöksiin viittauksia eläinten lääkitsemistä koskevaan lainsäädäntöön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevaan lainsäädäntöön. Ehdotetaan myös lisättäväksi määräys laitteen käyttökiellosta.

Rekistereitä koskevista yleissäännöistä säädettäisiin jatkossa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa. Tässä tapauksessa kunta ei voi olla rekisterinpitäjä, koska on myös valvontakohde. Ruokavirasto ja aluehallintovirastot olisivat rekisterinpitäjiä.

Kiinteälle toimipaikalle ehdotetaan annettavaksi tunnusnumero, tai jos sitä ei ole, tunnus annettaisiin palveluntuottajalle.

Kysymys työryhmälle: tuleeko rekisteriin sisällyttää myös julkiset järjestäjät?

Keskustelu

Elias Dahlsten, SELL: kannattaa vakavan kansanterveydellisen vaaran ottamista tarkastusperusteeksi kotirauhan piirissä. Esim. kotivastaanotolla harjoitettu laaja mikrobilääkkeiden käyttö voi aiheuttaa vakavan kansanterveydellisen vaaran.

Terhi Laaksonen, Ruokavirasto: Olisi hyvä saada eläinten lääkitsemislain vastainen toiminta määräysten tai hallinnollisen ohjauksen perusteeksi. Tällä perusteella olisi voitava antaa määräyksiä myös palvelujen tuottajille, ei vain yksittäisille eläinlääkäreille (27 §). Toiminnan keskeyttäminen (28 §) ei yleensä tarpeellista. Tarvetta antaa myös määräyksiä ja hallinnollista ohjausta liittyen eläinten tunnistamislainsäädännön noudattamiseen ja hyvinvointilainsäädännön mukaisten eläinjalostusta koskevien ilmoitusten tekemiseen. Tarve olisi tehdä ns. organisaatiovalvontaa yksittäisten eläinlääkärien valvonnan rinnalla humanipuolen tavoin.

Leena Suojala, MTK: Voisi olla vaikeaa puuttua palveluiden tuottajiin tunnistuslainsäädännön ja eläinjalostusilmoitusten vastaisen toiminnan yhteydessä. Lääkitsemisen yhteydessä palveluiden tuottaja vastaa lääkevarastosta, siten voi olla perusteltua.

Johanna Wallius, MMM: Ehdotetussa 28 §:ssä mainitaan kehotukset pakkokeinoja edeltävinä toimina, ja ko. pykälässä mainitaan myös lääkitsemissäännösten rikkomukset. Mietitään, tarvitseeko ehdotettua 27 §:ää täydentää.

7 luku Erinäiset säännökset

Salassa pidettävien tietojen luovutusosoikeuden osalta ehdotetaan säännösten yksinkertaistamista, koska asiasta säädetään ulkomaiden ja kansainvälisten viranomaisten sekä mm. esitutkintaviranomaisten osalta myös ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa (HE vielä eduskuntakäsittelyssä).

Viittausta valtiosuosuuksia koskevaan lainsäädäntöön on päivitetty, samoin muutoksenhakusäännöksiä koskevaa viittausta.

Mietittävä tarvitaanko siirtymäsäännöstä esim. klinikoiden tunnusnumerojen osalta.

Ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka perusteella yksityisten palvelujen tuottajien ei tarvitse tehdä uutta ilmoitusta toiminnastaan.

Liitännäislait:

Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta:

Potilasasiakirjoja koskevat keskeiset säännökset ehdotetaan siirrettäväksi ns. potilaskortistoasetuksesta lain tasolle. Laissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä tarkemmin eläinlääkäriammattin harjoittajien velvollisuudesta laatia potilasasiakirjat ja säilyttää niitä. Säilytys kuitenkin säädettäisiin klinikoiden vastuulle sen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen osalta. Lisäksi säädettäisiin, milloin eläinlääkäreillä on oikeus saada klinikalta potilasasiakirjat. Tarvitaanko vielä säännöstä röntgenkuvien kaksoiskappaleista?

Tarvitaanko potilasasiakirjojen säilyttämiselle enimmäisaika?

Ehdotetaan viitattavaksi EUn tietosuojasetukseen potilastietojen muodostamaan rekisteriin sisältyvien henkilötietojen käsittelyn osalta. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan tietosuojaa koskevaan kansalliseen säätämiseen tulisi suhtautua hyvin pidättyväisesti ja rajata sääntely vain välttämättömään. Jos tunnistetaan vahvoja perusteita, on lakiin mahdollista ottaa myös potilasrekisterien pitoon liittyviä täydentäviä säännöksiä.

Lakiin ehdotetaan myös säännös kunnaneläinlääkärien virkakelpoisuusvaatimuksista.

Eläinten lääkitsemislaki

Ehdotetaan lisättäväksi valtakunnallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman määritelmä vastaavan sisältöisenä kuin nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa.

Elintarvikelaki

Ehdotetaan lisättäväksi kunnan suorittaman lihantarkastuksen rahoitusta koskeva säännös, joka sisällöltään vastaisi valtion rahoitusta koskevaa eläinlääkintähuoltolain säännöstä.

Keskustelu

Katri Kiviniemi, SELL: Nykyään käytetään pelkästään digiröntgeniä, eli säännös röntgenkuvien kaksoiskappaleista voidaan poistaa. Ei kannata ylärajaa potilasasiakirjojen säilyttämiselle.

Terhi Laaksonen, Ruokavirasto: Terveystuotto-ohjelmia koskevan määritelmän siirto eläinten lääkitsemislakiin on OK. Myös julkisille palveluille olisi hyvä saada velvoite ilmoittaa palvelujen tuottaja rekisteriin. ELKE-järjestelmä luultavasti toiminnassa, kun laki tulee voimaan, eli siirtymäaikaa ei tarvita.

Hallituksen esityksen perustelut

Luonnos nykytilanteen ja nykytilanteen ongelmien kuvauksesta toimitettu mahdollisia kommentteja varten. Jaettu neljään osaan, 1) eläinlääkintähuollon organisointi, ohjaus ja suunnittelu, 2) kuntien järjestämisvelvoite 3) valvontatehtävät ja 4) yksityinen eläinlääkintähuolto.

Työryhmän jäsenet voivat kommentoida luonnosta seuraavaan kokoukseen mennessä, tai myöhemminkin.

Toivottiin, että lakiluonnoksen ja hallituksen esitysluonnoksen uusissa versioissa näytettäisiin selkeästi edelliseen versioon tehdyt muutokset.

4. Johtopäätökset

Terveystuotto-ohjelmia koskeva nykyinen 12 § voidaan poistaa ja siirtää eläinten lääkitsemislakiin.

Terveystuotto on kuitenkin säilytettävä osana kuntien järjestämisvelvoitetta. Vaikeaa erottaa tuotannon terveydenhuolto muusta terveydenhuollosta, mutta palvelujen tarjontaa kilpailutilanteessa tulee vielä pohtia.

Toivotaan, että elintarviketurvallisuudesta säilyisi maininta laissa.

Kannatettiin valvontaa koskevan veloitteen lisäämistä kunnaneläinlääkärien velvoitteisiin, sanamuotoa voitaisiin kuitenkin terävöittää.

Kunnaneläinlääkärien kelpoisuusvaatimuksia koskevia säännöksiä tullaan vielä katsomaan.

Klinikan vastuita ja pakkokeinoja niiden osalta mietitään vielä.

Katsottiin, että julkisia eläinlääkäripalvelujen tuottajia pitää mahdollisesti lisätä rekisteriin, jos siirrytään kokonaispalkkaukseen.

5. Kokouksen päätös